

POVEZOVANJE KULTUR

Slovenska čebelarstva dediščina na Kitajskem

Barbara Sosič

219

Sodelovanje med Slovenskim etnografskim muzejem in Muzejem lepih umetnosti Xi'an Quijiang iz Xi'ana v provinci Shaanxi na Kitajskem se je vzpostavilo na pobudo nekdanje direktorice Narodnega muzeja Slovenije, ki je s tem muzejem sodeloval leta 2019. Po dveh letih dogovorov in priprav je bila razstava realizirana septembra 2024. Pred tem so predstavniki muzeja iz Xi'ana obiskali Slovenijo, si ogledali razstavno gradivo in se navdušili nad slovensko čebelarstvo dediščino, zlasti nad poslikanimi panjskimi končnicami.

Razstava *Čebelarstvo kultura in umetnost Slovenije* je na ogled od oktobra 2024 do marca 2025 in se osredotoča na bogato čebelarstvo dediščino Slovenije ter njeno umetniško in kulturno vrednost. Slavnostno odprtje razstave je potekalo 30. septembra 2024. Na njem so sodelovali predstavniki Slovenskega etnografskega muzeja, vključno z direktorico Natalijo Polenec, kustodinjo Barbaro Sosič in Gregorjem Kosom, vodjo oddelka za konserviranje in restavriranje, ki so združili moči tudi pri postavitvi razstave.

Razstava obsega 68 predmetov čebelarstva kulturne dediščine, med katerimi so 60 izvornih poslikanih panjskih končnic, modeli za male kruhke, zgodovinski čebelji panji, slamnati koš ter kranjčič s panjsko končnico. Poudarek je na AŽ panju, ki velja za slovensko blagovno znamko in ga uporablja več kot 90 odstotkov slovenskih čebelarjev. S slikovnim materialom je predstavljen tudi razvoj čebelnjaka, ki prav tako predstavlja posebnost slovenskega čebelarstva. Poleg tega so v razstavo vključeni filmi, ki predstavljajo državo Slovenijo, Slovenski etnografski muzej, slovensko čebelarstvo, čebelarjenje v mestu in na podeželju, poslikavanje panjskih končnic, izdelovanje modelov in peko malih kruhkov. Dve projekciji prikazujeta fotografije čebelnjakov nekoč in danes.

Pomembno nam je bilo sporočiti kitajskemu občinstvu, da se slovensko čebelarstvo ponaša z večstoletno tradicijo in je ključni del slovenske kulture. Naša avtohtona kranjska čebela, znana po svoji mirnosti in pridnosti, je druga najbolj razširjena čebela rasa na svetu. Čebelarstvo ni le gospodarska dejavnost, ampak tudi umetnost in način življenja, ki prenaša vrednote, kot so odgovornost, vztrajnost, skromnost in ljubezen do narave, iz roda v rod. Na razstavi je posebej poudarjeno, kako čebelarstvo uči ljudi o pomenu narave in trajnostnega razvoja. Danes v Sloveniji deluje okoli 11.000 čebelarjev, kar je največji delež na število prebivalcev posamezne države v Evropi.

Razstavna postavitev, Muzej lepih umetnosti, Xi'an, Kitajska, oktober 2024 (Dokumentacija SEM)

Obiskovalci na razstavi, Xi'an, Kitajska, oktober 2024 (Dokumentacija SEM)

Razstava *Čebelarska kultura in umetnost Slovenije*¹ v Muzeju lepih umetnosti Xi'an Qujiang predstavlja pomembno priložnost za predstavitev slovenske čebelarske dediščine kitajskemu občinstvu. Z edinstvenim oblikovanjem, ki je tako poslikanim končnicam kot drugemu gradivu vdihnilo poseben pečat, je slovenska čebelarska dediščina zasijala v novem pogledu. Toplo gostoljubje in profesionalnost gostiteljev sta na nas pustila izreden vtis ter novo izkušnjo sodelovanja z bogato kulturo Daljnega vzhoda. To je bila za nas enkratna izkušnja, saj deliti čebelarsko kulturo in umetnost poslikanih panjskih končnic ni vedno enostavno niti v bližnjem kulturnem prostoru.

¹ <https://www.etno-muzej.si/sl/razstave/cebelarska-kultura-in-umetnost-slovenije>.

Kitajski gostitelji in ekipa SEM: kustodinja Barbara Sosič, restavrador Gregor Kos in direktorica Natalija Polenec, Xi'an, Kitajska, oktober 2024 (Dokumentacija SEM)

Posebej nagrajujoča sta bila iskreno zanimanje in trud gostiteljev, da bi razumeli našo čebelarstvo kulturo in motive poslikanih panjskih končnic. Ker postopoma izgubljamostik z načini življenja naših prednikov, ki se odražajo na poslikavah končnic, je to lahko pogosto izziv celo za slovensko publiko. Premišljeno angažiranje s temi elementi naše dediščine je bilo za nas še posebej pomembno. Gostitelji so poudarili, da so jih poslikane panjske končnice pripeljale v Slovenijo in da so jim naše raziskave in interpretacije omogočile, da so razumeli, kaj se skriva za temi motivi. Na njih upodobljene zgodbe tamkajšnje obiskovalce razstave navdihujejo in budijo zanimanje za našo čudovito deželo.

S podporo Ministrstva za kulturo Republike Slovenije in sodelovanjem med muzeji krepimo medkulturni dialog in izmenjavo znanja. Upamo, da bo razstava prispevala k razumevanju vrednosti čebelarstva kot dela naše skupne kulturne dediščine.